

ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ФІНАНСОВО-ПРАВОВИЙ КОЛЕДЖ»

ЦИКЛОВА КОМІСІЯ ЗАГАЛЬНОЮРИДИЧНИХ ДИСЦИПЛІН

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Директор ЦВНЗ «Фінансово-правовий коледж»
Тамара ГУБАНОВА
30 » серпня 2024_ року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ЕТИКА ЮРИСТА

для здобувачів освіти

галузь знань 08 Право
спеціальність 081 Право
освітньо-професійний ступень фаховий молодший бакалавр

освітньо-професійна програма Право
вид дисципліни Нормативна (ОК 8)

Форма навчання	Денна
Навчальний рік	2024/2025
Семестр	Третій
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма підсумкового контролю	залік

Викладач: Рибак Олена Анатоліївна

Затверджено: На 2024 /2025 н.р. Протокол педагогічної ради №8/1 від 30.08.2024 р.

Пролонговано: На 20_ /20_ н.р. Протокол педагогічної ради № від . . 20 р.

КИЇВ – 2024

ЗМІСТ

1. Основні характеристики навчальної дисципліни.....	3
2. Вступ.....	4
3. Програма навчальної дисципліни.....	6
4. Тематика лекційних занять.....	7
5. Плани семінарських занять.....	11
6. Завдання для самостійної роботи.....	14
7. Система поточного і підсумкового контролю.....	17
8. Питання до заліку.....	20
9. Список рекомендованої літератури.....	24

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Галузь знань – 081 **Право**

Спеціальність – 08 **Право**

Освітній ступінь – **бакалавр**

Курс - **II**

Кількість кредитів та годин – **4 кредити /120 годин**

Характеристика дисципліни – **нормативна**

Семестр – **4**

Лекцій – **30 годин**

Семінарів – **30 годин**

Самостійної роботи – **60 години**

Вид контролю – **залік**

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Професійна етика юриста» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності «Право».

«Професійна етика юриста» є самостійною навчальною дисципліною, оволодіння якою студентами-юристами є важливою передумовою реалізації їх можливостей і потенціалу у професійній діяльності. «Професійна етика юриста» покликана дати можливість майбутнім фахівцям познайомитися з етичними особливостями юридичної діяльності, залучитися до фундаментальних професійних моральних цінностей, засвоїти вимоги до професійних якостей, отримати цілісне уявлення про важливі практичні аспекти юридичної діяльності, норми поведінки правників, які визначають моральні засади взаємовідносин «юрист-юрист», «юрист-клієнт», «юрист-громадськість».

Вивчення дисципліни сприяє оволодінню базовими теоретичними знаннями та навичками практичної поведінки в правовому середовищі; формуванню у студентів позитивної правосвідомості, правової активності, активної політичної і громадської позиції; усвідомленню студентами незаперечної цінності прав та свобод людини і громадянин.

Метою цієї дисципліни є формування у майбутніх фахівців моральної свідомості у сфері правознавства, перетворення професійних моральних цінностей у стійкі переконання і мотиви поведінки, пробудження почуття відповідальності за самовдосконалення, розвитку уміння орієнтуватися у світі людських відносин з позицій гуманізму.

Завдання, які поставлені під час вивчення професійної етики юриста, полягають у розкритті поняття та видів юридичної етики; визначенні співвідношення права та моралі; поняття суспільної моралі й особливості регулювання суспільних взаємовідносин у сфері захисту суспільної моралі в Україні й інших країнах Європи.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні **знати:**

- основні категорії юридичної етики, що мають важливе значення;
- місце етики в загальній системі професійної культури правника;
- особливості морального регулювання суспільних відносин, що виникають під час здійснення правниками різних видів професійної діяльності;
- специфіку взаємодії морального та правового регулювання діяльності юриста;
- сучасні вимоги до юриста і в чому полягає його основний моральний обов'язок;
- моделі прийняття етичного управлінського рішення;
- правила ведення ділової комунікації і ділового етикету.

Студенти повинні **вміти**:

- реалізовувати етичні норми у процесі здійснення юридичної діяльності;
- виявляти, аналізувати та розв'язувати конкретні проблеми етичного характеру, що виникають у роботі правників;
- критично оцінювати власну позицію щодо розуміння справедливості, відповідальності, закону, професійної честі;
- виховувати в собі стійке неприйняття аморальної альтернативи в будь-якій ситуації.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№	Тема	Кількість годин		
		Лекції	Семінари	Сам. робота
	Змістовний модуль I			
1.	Введення в етику. Етика як філософське вчення про мораль і моральність.	4	4	8
2.	Проблема життя і смерті; добра і зла як об'єкти етичного аналізу.	2	2	4
3.	Юридична етика: поняття, структура, види, джерела.	4	4	4
4.	Історія юридичної етики в Україні	4	4	6
5.	Міжнародне визнання юридичної етики.	2	2	6
	Підсумкова модульна контрольна робота.	2		
	Змістовний модуль II.			
6.	Моральна культура юриста.	2	2	8
7.	Етика слідчого.	2	2	8
8.	Судова і адвокатська етика.	2	4	8
9.	Судовий етикет. Етика судових промов.	2	4	4
10	Деформації моральної і професійно-правової свідомості у працівників юридичних професій.	2	2	4
	Підсумкова модульна контрольна робота.	2		
	Всього 120 години	30	30	60

Додано примітку [E1]:

ТЕМАТИКА ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль I.

Тема 1. Введення в етику. Етика як філософське вчення про мораль і моральність.

Предмет та сутність етики. Природа та сутність моралі. Структура і функції моралі. Розвиток моральної свідомості особистості й суспільства. Системи морального світогляду. Ситуація морального вибору. Єдність та відмітність моралі і права у життєдіяльності суспільства, соціальних спільнот та особистості. Специфіка моралі і права як способів інституційної регуляції. Інституційна професійна етика, її співвідношення з мораллю і правом. Етичні системи та їх різноманіття. Моральний вчинок та його сутність. Умови здійснення вчинку. Свобода морального вибору.

Тема 2. Проблема життя і смерті; добра і зла як об'єкти етичного аналізу.

Світоглядне і регулятивне значення антитези життя і смерті в моралі. Сенс життя і щастя. Самогубство як втрата особистістю сенсу життя. Моральне зло, його походження та сутність. Насильство як загроза життю, гідності і свободі людини. Дуалізм насильства. Етика ненасильства: її мета, межі і суперечності. Етико-правовий статус смертної кари. Добро-провідна ідея моральної свідомості.

Тема 3. Юридична етика: поняття, структура, види, джерела.

Поняття професійної етики. Професійна етика як самостійна галузь етичної науки. Відмітність понять «мораль» і «моральність». Правила професійної етики. Сутність поняття юридичної етики. Юридична етика як соціальне явище. Завдання юридичної етики. Місце етики у професії юриста. Особливості професії юриста. Становлення етичної науки і професійної етики. Соціальне призначення і моральний сенс юридичної професії. Структура, види і норми юридичної етики. Єдність етики і права. Призначення юридичної етики. Етичні принципи діяльності суддів, слідчих і адвокатів. Офіційна етика. Корпоративна етика. Традиційна етика. Моральні,

морально-правові принципи гуманізму, справедливості, законності, незалежності, гласності. Патріотизм як моральний принцип. Документи про юридичну етику. Джерела юридичної етики. Значення правового регулювання етичних питань. Корпоративне регулювання етичних взаємин.

Тема 4. Історія юридичної етики в Україні.

Юридична етика в Україні за часів Російської імперії. Умови, що сприяли виникненню і розвитку етики в Російській імперії. Видатні діячі Російської імперії: С. І. Зарудний, А. Ф. Коні, С. А. Андрієвський, О. Я. Пассовер. А. Ф. Коні — основоположник судової етики в Російській імперії. Роль української інтелігенції у реформі судової системи в Росії XIX ст. Революційні події 1917 р. в Росії та руйнування судової системи. Юридична етика в Україні сталінського періоду. Юридична етика в Україні радянського періоду. Юридична етика в Україні до прийняття Конституції України 28.06.1996 р. Юридична етика у суверенній Україні після прийняття Конституції України. Наявність перспектив розвитку юридичної етики в Україні з урахуванням судової системи.

Тема 5. Міжнародне визнання юридичної етики.

Вплив документів ООН на розвиток юридичної етики і юридичної деонтології у світі й в Україні. Декларації прав людини в розвитку юридичної етики. Деонтологічний кодекс Європейського співтовариства (Страсбург, жовтень 1988 р.) та його характеристика. Документи Міжнародної асоціації юристів щодо питань юридичної етики і юридичної деонтології. Документи Європейського співтовариства про питання юридичної етики і юридичної деонтології. Міжнародні правові документи, до яких приєдналась Україна: «Стандарти незалежності юридичної професії МАЮ» (Нью-Йорк, вересень 1990 р.), «Основні положення про роль адвокатів», прийняті на восьмому Конгресі ООН щодо запобігання злочинності (Нью-Йорк, серпень 1990 р.)

Змістовий модуль II.

Тема 6. Моральна культура юриста.

Моральні норми: абсолютні та відносні, їх характеристика. Моральні норми в юридичній діяльності. Моральна свідомість. Культура почуттів. Формування культури моральних почуттів. Культура етичного мислення. Правова культура юриста. Складові елементи культури правника. Принципи правової культури правника. Професійна юридична практика. Елементи структури культури особи юриста. Переконавання як один з елементів культури юриста. Знання, вміння і навички як сукупність здібностей людини. Діяльнісно-психологічний зріз культури особистості. Сутність поняття «професійна культура юриста». Принципи професійної культури юриста: вміння користуватись владними повноваженнями; самосвідомість юриста; оптимальність й ефективність юридичної діяльності; диференційований підхід у правоохоронній роботі.

Тема 7. Етика слідчого.

Морально-правові джерела слідчої діяльності. Єдність законності та моралі в роботі слідчого. Процесуальна незалежність і моральна відповідальність слідчого. Моральна мотивація тимчасової ізоляції обвинувачуваного. Етика карно-процесуального доведення. Слідчий — потерпілий: етика взаємин. Слідчий — засоби масової інформації: етика спілкування. Етика позаслужбового поведіння слідчого.

Тема 8. Судова і адвокатська етика.

Історичне призначення судової діяльності. Моральні витоки судочинства. Етика судового процесу. Етика допиту в судовому засіданні. Етика взаємин учасників судового процесу. Етика судової риторики. Етика судового рішення. Етика позасудової поведінки. Правові етичні основи адвокатської діяльності в Україні. Моральна основа адвокатської діяльності. Етика угоди про надання юридичної допомоги. Етика прийняття адвокатського доручення на ведення справи. Роль суб'єктивного ставлення адвоката до особистості клієнта за укладення угоди про надання правової допомоги. Сутність і значення інституту адвокатської таємниці. Етика

захисту на досудовому слідстві. Судова етика адвоката. Етичні межі захисту. Корпоративна етика адвоката.

Тема 9. Судовий етикет. Етика судових промов.

Поняття етикету як складової етики. Особливості судового етикету. Елементи судового етикету. Види і форми професійного етикету юристів. Поняття офіційного судового етикету. Зовнішній вигляд учасника судового засідання як елемент етикету. Етикет робочого спілкування учасників судового процесу. Внутрішній стан учасника судового процесу. Предмет і види судових промов. Засади і функції судових промов. Етичне значення судових дебатів. Етика обвинувачувальної промови прокурора та етика промови захисника. Особливості підготовки судової промови.

Тема 10. Деформації моральної і професійно-правової свідомості у працівників юридичних професій

Поняття професійно-моральної деформації. Структура професійно-моральної деформації. Специфіка моральних проблем у професійній діяльності юристів та шляхи їх вирішення. Причини виникнення професійно-моральної деформації юриста. Основні ознаки професійно-моральної деформації юриста. Професійно-моральні деформації свідомості працівників судової системи, прокуратури, органів внутрішніх справ та шляхи їх подолання.

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінар 1. Поняття та значення етики

1. Співвідношення понять «етика», «мораль», «моральність». Мораль як важливий елемент гуманізації людини і суспільства.
2. Мораль як соціальне та позасоціальне явище.
3. Мораль і проблема її соціальної детермінації.
4. Парадоксальність моралі. Співвідношення цілей і засобів у моралі.
5. Єдність та відмінність моралі і права у життєдіяльності суспільства, соціальних спільнот та особистості.

Семінар 2. Проблеми життя і смерті; добра і зла як об'єкти етичного аналізу.

1. Конфуцій, Лао-Дзи, Будда, Мухамед та Ісус Христос про сенс життя і смерті людини та заборону насильства.
2. Моральні заповіді в буддизмі, ісламі та християнстві.
3. Етико-правове трактування евтаназії та смерті.
4. Добро і зло як етичні категорії.
5. Поняття злочину і гріху в християнському середньовічному судочинстві.
6. Сучасне ставлення до добра і зла в юридичній практиці.

Семінар 3. Юридична етика як вид професійної етики.

1. Правові дії та юридична діяльність (порівняльна характеристика застосування правових засобів та процедур у юридичній та неюридичній сферах).
2. Система юридичної діяльності (суб'єкт, об'єкт, засоби, форми, методи).
3. Соціальне призначення і моральний сенс юридичної професії.
4. Моральний обов'язок і обов'язки, сором і совість, честь і гідність у професійній діяльності юриста.

Семінар 4. Історія юридичної етики в Україні.

1. Проблема розумового і морального начал людини у творчості Ісаї Копинського.
2. Особливості козацької етики.
3. Видатні українці – діячі судово-юридичної практики XIX ст.
3. Вплив Документів ООН на розвиток юридичної етики у світі й в Україні.

Семінар 5. Національні та міжнародні стандарти професійної діяльності юриста. Поліцейська деонтологія.

1. Міжнародні стандарти професійної діяльності юриста. Поліцейська деонтологія. Документи про стандарти юридичної професії.
2. Національні стандарти професійної діяльності юриста. Основні засади професійної етики юристів України.
3. Моральні кодекси професійної поведінки юристів.
4. Етичний кодекс співробітників органів внутрішніх справ.

Семінар 6. Комунікативна культура юриста.

1. Загальна характеристика юридичної професії. Особливості професійного спілкування.
2. Етика ділового спілкування (кадрова бесіда, співбесіда, дисциплінарна бесіда, нарада).
3. Технологія ділових телефонних бесід, ділова кореспонденція, ділові переговори.
4. Візуальна психодіагностика.
5. Міжособистісні протиріччя, непорозуміння, конфлікти. Способи розв'язання конфліктів.

Семінар 7. Слідча етика.

1. Поняття, риси, структура, види юридичної практики.
2. Функції юридичної практики.
3. Форма юридичної практики.

4. Юридичний процес як комплексна система.
5. Етичні вимоги при проведенні окремих слідчих дій.
6. Етичні постулати роботи слідчого зі свідками.
7. Етика попереднього слідства.

Семінар 8. Судова етика.

1. Адвокатська таємниця. Правила збереження професійної таємниці.
2. Професійна свідомість і професійна солідарність адвокатів.
3. Етика угоди про надання юридичної допомоги.
4. Етика прийняття адвокатського доручення на ведення справи.
5. Етика захисту на досудовому слідстві.
6. Моральний сенс і зміст професійної діяльності прокурора.
7. Етична поведінка судді у процесі та поза ним.

Семінар 9. Етика судових промов.

1. Етика промови захисника-адвоката.
2. Етика судових дебатів.
3. Психотехніка судової промови.
4. Етика допиту в судовому засіданні.
5. Етика судового рішення.

Семінар 10. Деформації моральної і професійно-правової свідомості у працівників юридичних професій.

1. Моральна деформація юриста, її причини.
2. Морально-психологічні фактори небезпеки в колективі. Стилі керівництва і стилі спілкування.
3. Об'єктивні та суб'єктивні фактори виникнення професійної деформації.
4. Сутність і прояви професійної деформації. Формалізм. Подвійні стандарти. Використання службового становища. Корупція. Хамство. Цинізм.
5. Шляхи подолання професійної деформації та деформації особистості.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Етика як філософське вчення про мораль і моральність.
2. Предмет і сутність етики.
3. Етичні системи та їх різноманіття.
4. Сутність морального вчинку.
5. Свобода морального вибору.
6. Поняття професійної етики.
7. Відмітність понять «мораль» і «моральність».
8. Правила професійної етики.
9. Юридична етика як соціальне явище.
10. Етика у професії юриста.
11. Структура, види і норми юридичної етики.
12. Призначення юридичної етики.
13. Етичні принципи діяльності суддів, слідчих і адвокатів.
14. Офіційна етика.
15. Корпоративна етика.
16. Традиційна етика.
17. Корпоративне регулювання етичних взаємин.
18. Юридична етика в Україні за часів Російської імперії.
19. Умови, що сприяли виникненню і розвитку етики в Російській імперії.
20. Видатні діячі Російської імперії: С. І. Зарудний, А. Ф. Коні, С. А. Андрієвський, О. Я. Пассовер.
21. А. Ф. Коні — основоположник судової етики в Російській імперії.
22. Роль української інтелігенції у перетворенні судової системи в Росії XIX ст.
23. Юридична етика в Україні сталінського періоду.
24. Юридична етика в Україні радянського періоду.
25. Юридична етика в Україні до прийняття Конституції України 28.06.96.

26. Юридична етика у суверенній Україні після прийняття Конституції України.
27. Вплив документів ООН на розвиток юридичної етики і юридичної деонтології у світі й в Україні.
28. Декларації прав людини в розвитку юридичної етики. Деонтологічний кодекс Європейського співтовариства (Страсбург, жовтень 1988 р.) та його характеристика. Документи Міжнародної асоціації юристів щодо питань юридичної етики і юридичної деонтології.
29. Документи Європейського співтовариства про питання юридичної етики і юридичної деонтології. Міжнародні правові документи, до яких приєдналась Україна. «Стандарти незалежності юридичної професії МАЮ» (Нью-Йорк, вересень 1990 р.).
30. «Основні положення про роль адвокатів», прийняті на восьмому Конгресі ООН щодо запобігання злочинності (Нью-Йорк, серпень 1990 р.)
31. Елементи структури культури особистості юриста.
32. Переконавання як один з елементів культури юриста.
33. Знання, вміння і навички як сукупність здібностей людини.
34. Сутність поняття «професійна культура юриста».
35. Принципи професійної культури юриста.
36. Гуманізація юридичної діяльності.
37. Духовна культура юриста.
38. Національна культура юриста.
39. Політична культура юриста.
40. Педагогічна культура юриста.
41. Моральні норми: абсолютні та відносні, їх характеристика.
42. Моральні норми в юридичній діяльності.
43. Моральна свідомість.
44. Культура почуттів. Формування культури моральних почуттів.

45. Культура етичного мислення.
46. Правова культура юриста.
47. Складові культури правника.
48. Принципи правової культури правника.
49. Професійна юридична практика.
50. Історичне призначення судової діяльності.
51. Моральні витоки судочинства.
52. Етика судового процесу.
53. Етика допиту в судовому засіданні. Етика відносин учасників судового процесу.
54. Етика судового рішення. Етика позасудової поведінки.
55. Правові етичні основи адвокатської діяльності в Україні.
56. Етика угоди про надання юридичної допомоги.
57. Етика прийняття адвокатського доручення на ведення справи.
58. Сутність і значення інституту адвокатської таємниці.
59. Етика захисту на досудовому слідстві.
60. Поняття етикету як складової етики.

СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Поточний контроль

Види поточного контролю обираються викладачем, який веде семінарські заняття, за погодженням з лектором та у відповідності з цією програмою. Видами поточного контролю можуть бути опитування, тестування, контрольні роботи, колоквиуми.

При поточному контролі під час семінарських занять оцінці підлягають: рівень знань, продемонстрований студентом у відповіді; активність при обговоренні питань семінарського заняття і систематичність роботи на заняттях; результати виконання домашніх завдань; експрес-контроль у формі тестів, письмових контрольних робіт, в т.ч. підсумкового модульного тестування; результати виконання індивідуальних завдань.

Співвідношення складових оцінювання при поточному контролі у кожному змістовному модулі:

<i>Форми контролю знань при поточному контролі</i>	<i>Оцінка (в балах)</i>
Усна відповідь	До 5 балів
Доповнення відповіді	До 3 балів
Експрес-опитування	До 2 балів
Самостійна робота	До 5 балів
Тестування (5 тестів)	До 5 балів
Індивідуальне завдання (в т.ч. реферат)	До 5 балів
Модульне тестування	До 10 балів

Модульний контроль

Модульний контроль (сума балів за кожний змістовний модуль/ЗМ) проводиться на відповідному семінарському занятті після вивчення

відповідного змістовного модуля (ЗМ1, ЗМ2). Підсумкова кількість балів за змістовні модулі визначається як сума балів за всіма формами поточного контролю плюс оцінка (бали) за модульну контрольну роботу. Вивчення матеріалу відповідного модуля закінчується написанням модульної контрольної роботи.

Семестр завершується комплексним підсумковим контролем у формі заліку. Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за 100-бальною шкалою. Розрахунок оцінки за 100-бальною системою здійснюється як накопичений: $ПО = ЗМ1 + ЗМ2 + іспит$. Якщо за результатами модульно-рейтингового контролю студент отримав за змістовні модулі менше 20 балів, він не допускається до іспиту і вважається таким, що не виконав усі види робіт, передбачені навчальним планом з дисципліни «Історія української культури».

Контроль знань

	Змістовний модуль 1 (ЗМ 1)	Змістовний модуль 2 (ЗМ 2)	Комплексний підсумковий контроль - іспит	Підсумкова оцінка
Максимальна кількість балів	20	20	60	20+20+60=100

Шкала оцінювання

100-бальна	Національна	ECTS
90 - 100	Відмінно (5)	A відмінно
85 - 89	Добре (4)	B добре (дуже добре)
75 - 84	Добре (4)	C добре
65 - 74	Задовільно (3)	D задовільно
60 - 64	Задовільно (3)	E задовільно (достатньо)
35 - 59	Не задовільно (2)	FX незадовільно з можливістю

		повторного складання
1 - 34	Не задовільно (2)	Ф незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

1. Об'єкт, предмет і структура етики як науки про мораль.
2. Основні категорії етики.
3. Історичний розвиток етичної думки.
4. Розвиток української етичної думки.
5. Взаємозв'язок етики та культури суспільства.
6. Зв'язок та співвідношення «Етики загальної» і «Етики професійної».
7. Співвідношення понять «етика», «мораль», «моральність».
8. Мораль як важливий елемент гуманізації людини і суспільства.
9. Парадоксальність моралі. Співвідношення цілей і засобів у моралі.
10. Світоглядне і регулятивне значення антитези життя і смерті в моралі.
11. Сенс життя і щастя.
12. Самогубство як втрата особистістю сенсу життя.
13. Моральне зло, його походження та сутність.
14. Насильство як загроза життю, гідності і свободі людини.
15. Дуалізм насильства.
16. Етика ненасильства: її мета, межі і суперечності. Етико-правовий статус смертної кари.
17. Добро - провідна ідея моральної свідомості.
18. Конфуцій, Лао-Дзи, Будда, Мухамед та Ісус Христос про сенс життя і смерті людини та заборону насильства.
19. Моральні заповіді в буддизмі, ісламі та християнстві.
20. Природа та сутність моралі.
21. Структура і функції моралі.
22. Розвиток моральної свідомості особистості й суспільства. Системи морального світогляду.
23. Мораль і право. Їх єдність та відмінність.
24. Специфіка моралі і права як способів інституційної регуляції.

25. Інституційна професійна етика, її співвідношення з мораллю і правом.
26. Мораль як соціальне та позасоціальне явище.
27. Моральний обов'язок і обов'язки, сором і совість, честь і гідність у професійній діяльності юриста.
28. Поняття та види професійної етики.
29. Юридична етика як наука про моральні засади професійної діяльності юристів.
30. Зміст, види, завдання та джерела професійної етики юриста.
31. Основні моральні цінності в професії юриста.
32. Структура, види і норма юридичної етики.
33. Особливості професійної етики юриста та її моральне значення.
34. Правові дії та юридична діяльність (порівняльна характеристика застосування правових засобів та процедур у юридичній та неюридичній сферах).
35. Система юридичної діяльності (суб'єкт, об'єкт, засоби, форми, методи).
36. Специфіка службового і морального обов'язку юриста.
37. Юридична етика та юридична деонтологія: загальне й особливе.
38. Професійно-етичні кодекси юристів.
39. Моральна культура та етикет юриста.
40. Юридичний етикет, етична та естетична складові етикету юриста.
41. Види, особливості та принципи юридичного етикету. Основи ділового етикету.
42. Етика ділового спілкування (кадрова бесіда, співбесіда, дисциплінарна бесіда, нарада).
43. Технологія ділових телефонних бесід, ділова кореспонденція, ділові переговори.
44. Судова етика в Україні періоду Російської імперії.
45. Юридична етика в Україні радянського періоду.

46. Юридична етика в суверенній Україні.
47. Міжнародне визнання юридичної етики.
48. Світоглядні передумови сучасної юридичної етики.
49. Моральні основи Конституції України, матеріального і процесуального права.
50. Проблема розумового і морального начал людини у творчості Ісаї Копинського.
51. Особливості козацької етики.
52. Морально-правові основи слідчої діяльності.
53. Загальні моральні вимоги до діяльності слідчого та судового експерта.
54. Моделі професійно-етичної поведінки слідчого.
55. Етика проведення слідчих дій.
56. Моральна цінність права на захист від обвинувачення.
57. Форми неетичної поведінки у професійній діяльності слідчого.
58. Етичні вимоги при проведенні окремих слідчих дій.
59. Етичні постулати роботи слідчого зі свідками.
60. Етика попереднього слідства.
61. Моральні вимоги до діяльності судової влади.
62. Роль судді у забезпеченні етичного характеру розгляду справи.
63. Кодекс суддівської етики.
64. Моральні основи процесуальної діяльності прокурора.
65. Адвокатська етика як складова частина судової етики.
66. Основні етичні цінності і принципи професії адвоката.
67. Адвокатська таємниця.
68. Правила збереження професійної таємниці.
69. Професійна свідомість і професійна солідарність адвокатів.
70. Моральний сенс і зміст професійної діяльності прокурора.
71. Предмет і види судових промов.
72. Засади і функції судових промов.

73. Етичне значення судових дебатів.

74. Етика обвинувачувальної промови прокурора та етика промови захисника.

75. Особливості підготовки судової промови.

76. Судовий етикет.

77. Етичні аспекти діяльності юриста в комерційній організації.

78. Етика промови захисника-адвоката.

79. Поняття професійно-моральної деформації.

80. Структура професійно-моральної деформації.

81. Специфіка моральних проблем у професійній діяльності юристів та шляхи їх вирішення.

82. Причини виникнення професійно-моральної деформації юриста.

83. Основні ознаки професійно-моральної деформації юриста.

84. Професійно-моральні деформації свідомості працівників судової системи, прокуратури, органів внутрішніх справ та шляхи їх подолання.

85. Правовий нігілізм та негативно-правовий радикалізм у професійно-етичній деформації юристів.

86. Місце спекулятивно-правового популізму та морально-правового конформізму у професійно-етичній деформації юристів.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Аболіна Т. Г. Прикладна етика [Електронний ресурс] / Т. Г. Аболіна. – Режим доступу: <http://westudents.com.ua/glavy/26043-61-profesyndyalnst-sotsologa-v-kontekst-aktualzatsprofesyndy-etiki.html>.
2. Алексеева Ж. М. Образ юриста в сучасній європейській культурі : дис. канд. юрид. наук : 12.00.12 / Алексеева Жанна Миколаївна. – Київ, 2008. – 169 с.
3. Андрос Є.І. Бівалентність людського єства та проблема метафізичного зла.// Грані людського буття: Позитивні та негативні виміри антропо-культурного. – К.: Науково-виробниче підприємство «Видавництво «Наукова думка» НАН України», 2010. – С.6-86.
4. Вовк В.М., Кравець В.М., Симон Ю.С. та ін. Словник основних термінів з філософських дисциплін. – К.: Київський нац. ун-т внутр. справ, 2006. – 120 с.
5. Герасіна Л.М. Проблеми правової конфліктології: феноменологічний, гносеологічний та праксеологічний аналіз. – К.: Право, 2004. – 112с.
6. Гнатиенко Г.М. Исход. Проблемы гуманизма. – К.: Стилос, 2009. – 462 с.
7. Гошовський Я. Ресоціалізація депривованої особи: Монографія. – Дрогобич: Коло, 2008. – 480 с.
8. Гребеньков Г. В., Фіолевський Д. П. Юридична етика. — К.: Алерта, 2004. — 209 с.
9. Деонтологічний кодекс (Кодекс правил здійснення адвокатської діяльності адвокатів ЄС, прийнятий делегацією 12-ти країн-учасниць на пленарному засіданні у Страсбурзі в жовтні 1998 року).
10. Закон України «Про дисциплінарний статут органів внутрішніх справ» від 22.02.2006 р. № 3460-IV.
11. Етичний кодекс працівника органів внутрішніх справ України (схвалений колегією ВС України 5 жовтня 2000 року № 7 км/8).

12. Етика: Навч. посібник / В. О. Лозовий, М. І. Панов, О. А. Стасевська та ін.; за ред. проф. В. О. Лозового. – К., 2004.
13. Етика ділового спілкування: Курс лекцій // за ред Чмут Т.К.- 2-ге вид.– К., 2003.
14. Етос і мораль у сучасному світі/Від. ред. Малахов В. – К., 2004.
15. Кодекс професійної етики суддів, прийнятий 24.10.2002 V з'їздом суддів України // Вісник Верховного Суду України. - № 5. - 2002. - С 24.
16. Конституція України від 28 червня 1996 року. Офіційний текст. – К., 2006. – 46с.
17. Лазор О.Д., Лазор О.Я. Державна служба в Україні: навч. посіб. / Львівський регіональний ін-т держ. управління Національної академії держ. управління при Президентові України. — Вид. 3-тє, доп. і переробл. — К.: Дакор, 2009. — 560 с.
18. Лозовой В. О., Петришин О. В. Професійна етика юриста. — Харків.: Право, 2004. — 170 с.
19. Лютий Т.В. Маргінальність у людському бутті.// Грані людського буття: Позитивні та негативні виміри антропо-культурного. – К.: Науково-виробниче підприємство «Видавництво «Наукова думка» НАН України», 2010. – С.217-233.
20. Малахов В. А. Етика: Курс лекцій: Навч. посіб. – 3-тє вид. – К., 2001.
21. Міжнародні правові акти щодо діяльності юристів // Юридичний вісник України. — 2002. — № 40.
22. Морально-професійні кодекси юристів України. Основні засади професійної етики юристів України // Юридичний вісник України. — 2001. — № 23. — С. 18–20.
23. Ортинський В.Л., Бліхар В.С., Гетьманчук М.П., Ряшко В.І., Штангерт М.Й. Професійна етика та культура поведінки працівника органів внутрішніх справ України: метод. посіб. для працівників ОВС / Львівський держ. ун-т внутрішніх справ. — Л.: ЛьвДУВС, 2009. — 128 с.

24. Основи професійної етики та естетичної культури: до проведення масових заходів та спортивних змагань: Навч. пос./ За заг. ред. Петрової Г.М., Кумеди Т.А. – К.: КНТ, 2012. – 192 с.

25. Основні засади професійної етики юристів України: Затверджені V з'їздом Співки юристів України // Юридичний вісник України (Інформ.-правовий банк). — 2001. — 9 — 15 червня (№ 23). - С 18 – 20.

26. Основні принципи незалежності судових органів (схвалені резолюціями 40/32 та 40/146 Генеральної Асамблеї ООН від 29 листопада та 13 грудня 1985 року) // Юридичний вісник України. - 2002. - № 40. - С 7.

27. Подкопаєв С. Етичні засади суддівської поведінки: проблеми нормативного регулювання [Електронний ресурс] / С. Подкопаєв // Юридичний журнал. – 2006. – № 2. – Режим доступу: <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=2145>. – Назва з екрана.

28. Правила адвокатської етики // Бюлетень Міністерства юстиції України. — 2012.

29. Притика Д. Судова незалежність: етика і проблеми корупції // Право України. - 2000. - № 6. - С 3-5, 9.

30. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: закон України від 5.07.2012. // Відомості ВВР. - 2012. - №39. – С.62.

31. Сливка С. Юридична деонтологія. — К.: Атіка, 2003. — 319 с.

32. Сливка С.С. Правнича деонтологія. Підручник. Вид. 2-е, перероб. і доп. / Сливка С.С. – К.: Атіка, 2007. – 320с.

33. Стандарти незалежної юридичної професії міжнародної асоціації юристів. Прийняті у травні місяці 1990 року.

34. Тарасова Н.Ю. Соціальна справедливість як чинник соціокультурної ідентифікації суспільства// Роль науки, релігії та суспільства у формуванні моральної особистості: Матеріали XXVII Міжнародної науково-практичної конференції. – Донецьк: ППШ «Наука і освіта», 2010. – С. 114-116.

35. Тимченко В. М. Золоте правило моральності: від Ісуса до Рікьора // Практична філософія. – № 3 (21). – 2006. – С.20-26.
36. Ткаченко В.Д., Погребняк С.П., Лук'янов Д.В. Юридична деонтологія. Підручник / Ткаченко В.Д., Погребняк С.П., Лук'янов Д.В. – Х., 2006. – 256с.
37. Токарчик Р. Юридична етика. – К.: Таксон, 2009. – 356 с. 6.
38. Тофтул М.Г. Етика: підручник / М. Г. Тофтул. — Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2010. — 448 с.
39. Фіолевський Д.П. Юридична етика. – К.: Алерта, 2011. – 288 с.
40. Чумак А. Л. Етичні кодекси в контексті соціокультурної динаміки : дис. ... канд. філос. наук : 09.00.07 / Чумак Анна Леонідівна. – Київ, 2007. – 176 с.
41. Шепитько В. Ю. Теория криминалистической тактики. — Х., 2002. — 500 с.